

کودتای مصر و هراس از ایران شدن

فرزانه روستایی

از لجاجت محمد مرسی، رئیس جمهور مخلوع مصر با مردم می توان دریافت که قدرت سیاسی و ملحقیات و حواشی آن برای اسلامگرایان نیز شیرین است و وقتی به دست آمد، بخصوص اسلامیون آن را واگذار نمی کنند، حتی اگر آن طور که گاردین نقل کرده ۱۴ میلیون نفر یعنی و ۷۶

جمعیت کشور در خیابان خواهان برکناری رئیس جمهور شده باشند. درک نکردن قدرت اعتراض شهروندان و فشارافکار عمومی، به عنوان یک بازیگر مهم صحنه سیاسی مصر باعث شد تا محمد مرسی امروز در بازداشتی محترمانه به سر ببرد و رهبران اخوان نیز یک سال پس از آزاد شدن از زندان و به قدرت رسیدن، دوباره راهی همان زندانی شوند که حسنی مبارک دو سال پیش راهی آن شد و پریروز با لبخندی از سر استهزاء به استقبال هم بندی های جدید خود رفت.

هنوز که هنوز است هیچ دمکراسی پاک تر و شفاف تری از دمکراسی رژیم اسرائیل در خاورمیانه شکل نگرفته است و اسرائیل در شفافیت و سلامت سیاسی قرن ها از همسایگان و دشمنان خود پیش تر است. طی شصت سال گذشته

رهبران اسرائیل در لوج جنگ و وضعیت فوق العاده نظامی، هر گاه یا بحران سیاسی مواجه می شوند، بدون اینکه کشور را حتی برای یک روز در تنش نگه دارند پارلمان را منحل و انتخابات زودرس برگزار کرده اند. در تاریخ ۶۰ ساله اسرائیل تاجایی که خوانده و شاهد بوده ام نه تاکنون در انتخابات تقلب شده و نه هیچ نخست وزیری، وقتی با اعتراضات گسترده مردم مواجه شده در مقابل افکار عمومی مقاومت کرده است. به عبارت دیگر آنچه طی چند روز گذشته در مصر و چهار سال پیش در ایران شاهد بودیم از فقدان دور اندیشی و سلامت سیاسی ناشی می شود که اداره کنندگان اسرائیل به آن خو گرفته اند.

اگر اخوان المسلمین مصر اندکی دور اندیشی سیاسی داشتند با پایگاه قدرتمندی که در میان مردم دارند انتخابات زودرس اعلام می کردند و زمینه ساز صحنه گردانی ارتش نمی شدند. حتی در آستانه

برکناری مرسی از سوی ارتش نیز با اعلام استعفای مرسی می توانستند ابتکار عمل را همچنان در دست داشته باشد و آینده سیاسی خود را در انتخابات بعدی تضمین کنند. اما تحولات مصر چنان سریع رخ داد که همه بازیگران سیاسی این کشور در مقابل عمل انجام شده قرار گرفتند. شاید هم فکر می کردند این موج اعتراضات مانند تظاهرات میدان تقسیم ترکیه یک هفته ای فروکش می کند. اما ظاهرا نه مصر ترکیه است و نه محاسبات سیاسی محمد مرسی اخوان المسلمین مانند

اردوغان درست از آب درآمد.

با این حال بحث بر سر پذیرش اقدام ارتش در اعلام ضرب الاجل و صحنه گردانی تحولات مصر، موضوعی است که تقریباً همه رهبران و وزارت خارجه کشورها را به خود درگیر کرده است. بر اساس ابتدایی ترین پرسنپ های بین المللی آنچه در مصر اتفاق افتاد برکناری یک رئیس جمهور قانونی است که با راهکاری دمکراتیک به قدرت رسیده است و فقط با راهکار دمکراتیک باید از قدرت خلع می

کودتای مصر و هراس

شد. مداخله ارتش و شکل دادن یک معادله سیاسی جدید از سوی نظامیان در کشوری مانند مصر مفهومی جز کودتا را تداعی نمی کند و آنچه در مصر شکل گرفت حتی اگر به تعبیر روزنامه شرق آن را کودتای سفید بنامیم باز هم کودتای نظامیان است. به قول جرمی بوئن، سردبیر بخش

خاورمیانه بی بی سی امتناع از کودتا نامیدن تحولات مصر از سوی بسیاری از سیاسیون عجیب است. چیزی که مثل اردک راه می رود و صدای اردک در می آورد، خب اردک است دیگر. رفتار ارتش در بازداشت رئیس جمهور منتخب و نیز بازداشت رهبران اخوان که سالیان سال در زندان بوده و شکنجه شده اند استناد دیگری بر کودتاست که شکافی غیر قابل ترمیم را در مصر ایجاد خواهد کرد.

روز جمعه هواداران اخوان و رئیس جمهور بازداشت شده تظاهرات و قدرت نما می کردند و بعد از نماز جمعه با هواداران سرنگونی مرسی درگیر شدند که حداقل ۳۰ کشته و هزار زخمی بر جای گذاشت. بسیاری از ناظرانی که تحولات مصر را ردیابی می کنند تاکید قاطعی دارند که اخوان المسلمین ریشه های بسیار قدرتمندی در عمق جامعه بشدت مذهبی مصر دارد. بسیاری از کسانی که به اخوان رای می دهند از موضع ثواب و آخرت رای خود را به صندوق می اندازند نه به عنوان یک انتخاب سیاسی.

بی تردید بلوک رای اخوان در جریان انتخابات بعدی برای نمایش قدرت به میدان خواهد آمد و بعید نیست بتواند تقریباً کسی مانند مرسی را دوباره به قدرت برساند. در آن صورت آیا باز هم ارتش با ریختن تانک ها به خیابان، غائله را فیصله خواهد داد یا سکوت خواهد کرد.

به احتمال زیاد رقابت ارتش و اهرم هایی که اخوان در آینده آن

را به کار خواهد گرفت در آینده سیاسی مصر نقش مهمی را بازی خواهد کرد. در آن صورت شاهد مصری خواهیم بود که با تورم بالای ۸/۵ درصد و بیکاری ۴۰ درصد از جوانان ۲۴ ساله و تعطیلی همه مراکز توریستی، که اقتصاد مصر از آن جان می گرفته به کانونی از بحران و اغتشاش تبدیل خواهد شد. اگر محمد مرسی از پایگاه سیاسی اجتماعی قدرتمندی برخوردار نبود و اگر اخوان در سوابق خود، مبارزات سیاسی خشن را تجربه نکرده بودند می شد احتمال داد که مصر با سرکوب یک جریان سیاسی به نفع جریان سیاسی دیگری بعد از چند ماهی از بحران خارج شود اما همه شواهد فعلی حاکی از آن است که جامعه مصر به سوی دو قطبی خطرناکی پیش می رود که بی تدبیری سیاسی اخوان و محمد مرسی در شکل گرفتن آن سهم مهمی بر عهده داشته است.

جامعه مصر متشکل از اقشاری با ترکیبی از زنان برقع پوش بسیار مذهبی و نیز طیف های بسیار غرب گراست که دخترانشان در فیس بوک لغت شده و سینه های خود را به نشان اعتراض به نمایش می گذارند بازی سیاسی در این کشور که یک سر آن را مکتب خانه های قاهره و سر دیگر آن را کازینوها و بارهای شبانه شرم الشیخ و اسکندریه تشکیل می دهد از پیچیدگی بسیاری برخوردار است. نادیده گرفتن حقوق علیا ماجده المهدی، دختر ۲۰ ساله ای که سال گذشته عکس های عور خود را در فیس بوک به اشتراک گذاشت و جنجال به راه انداخت و نیز نادیده گرفتن حساسیت دهها میلیون نفر مصری که زنانشان بدون اجازه

همسر و بدون چادر مشگی و برقع از منزل خارج نمی شوند معادله پیچیده ای است که تاکنون فقط حزب عدالت و توسعه ترکیه در اجرای آن موفقیت نسبی داشته است.

در کشوری مانند مصر نادیده گرفتن نیاز و ارزش های طبقاتی که در دو دنیای کاملاً متفاوت و دگرگون سیرمی کنند منجر به بروز عواقبی می شود که می تواند زمینه ساز سرکوب یک جریان از سوی

قضایاتی که رفتار حکومت مذهبی ایران در افکار عمومی منطقه از خود باقی گذاشته همه جریان های فکری و روشنفکری را نسبت به جزئیات رفتار جریان های سیاسی اسلامی وحشت زده و بیش از حد حساس کرده است. ترکها و مردم مصر در تلاشند هر آنچه در توان دارند به کار گیرند تا سرنوشتی را که مقدس ها بر ایران رقم زدند اسلامیون بر سر کشورشان نیاورند.	مذهبیون بی منطق کشورشان را به فنا بکشند. مردم کشوری مانند مصر و ترکیه گذشته خود و گذشته ایران را با هم مقایسه می کنند. سه دهه پیش ایران از قاعده مند ترین کشورهای منطقه بود و ترکیه و مصر در حوالی عصر حجر سیر می کردند. امروز ایران نماد یک قدرت سابق و از پا افتاده و با خود درگیر است که مدل مدیریت یک اسلامگرایی خشک و بی انعطاف و سرکوبگر از خود باقی گذاشته است. ترک ها و مصری ها با به قدرت رسیدن اسلامگراها در کشورشان نگران سرکوب آزادی های سیاسی و اجتماعی و نگران روزی هستند که به سرنوشت مشابهی دچار شوند و مانند ایران روزی همه تحصیل کرده ها و هنرمندان و صاحبان سرمایه مجبور به فرار از کشور شوند.	جریان سیاسی دیگری و بروز جنگ داخلی شود. مصری ها باید به این باور برسند که نه دموکراسی از آن نوع روند هایی است که سریع به بار می نشیند، نه هیچ رئیس جمهوری می تواند کشور را یک ساله از بحران اقتصادی خارج کند و نیز اینکه، اگر رئیس جمهوری را که با انتخابات به قدرت رسیده است پس از یک سال خلع کردند معلوم نیست رئیس جمهور بعدی نیز به سرنوشت مشابهی دچار نشود. اما نقش ایران با تاثیر تجربه ای که یک حکومت دینی در ایران طی سه دهه گذشته از خود در منطقه باقی گذاشته است را نمی توان در تحولات اخیر مصر نادیده گرفت. مردم مصر و ترکیه از تکرار تجربه ایران در کشورشان خوفناکند. آنها نگران این هستند که